

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe o lună . 2 "
 Anul de Duminică
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și :
 America . 10 Cor.
 Anul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deák Ferenc-utca 20.
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se în-
 polază.
 Telefon pentru oră și
 comitat 502.

Campanie detestabilă.

I.

(R.) De când cu venirea la guvern a coaliției, n'a trecut săptămână fără ca să nu apară vre-o broșură, ba chiar carte în regulă, plină de laude la adresa actualilor părinți ai patriei. Iar de când a ajuns la ordinea zilei reforma electorală, broșurile au năpădit librăriile și redacțiunile.

Cerneala cea mai multă (și vloga cea mai puțină) s'a cheltuit pe — chestia națională. Câți chemați, dar mai ales nechemăți, capete seci și doritori de glorie (ieftină!) toți au scris despre politica de naționalități, tratând-o în chipul cum ne-am obișnuit de mult s-o vedem — maltratată...

Zilele acestea am avut prilejul să ne delectăm în citirea a trei broșuri! »A nép, nemzet, nemzetiség« de Barabási dr. Kun József, »A nemzetiségi kérdéssről« (psichologiai tanulmány) de dr. Kaposi M. L. și »A választási reform« de dr. Ajtay József, profesor universitar.

Refrenul tuturor acestor trei autori este: Trebuie să ne apărăm de naționalități!

Preocuparea lor fiind o idee falsă, bine înțeles că întreaga chestie e tratată tendențios. Barabási dr. Kun își dă mare silință să corecteze pe baronul Eötvös care prin liberalismul său generos prea asigurase naționalităților drepturi în detrimentul (?) ungarilor.

Dr. Kaposi se ocupă îndeosebi cu acțiunea — agitatorilor, arătând primejdia muncii lor de — soboli... Dr. Ajtay tratează pe

larg despre reforma electorală. În fiecare capitol se împiedecă însă de noi, naționalitățile, cari trebuie nimicite, căci altfel nu se poate ridica și întări statul maghiar unitar. Reforma electorală o concepe deci și o justifică numai dacă se va face din acest punct de vedere. Prin urmare condamnă sufragiul universal, și cu un aparat demn d'o cauză mai bună, pledează pentru proiectul reacționar al contelui Andrássy.

Ne vom ocupa mai pe larg cu lucrarea numitului profesor universitar, primită de presa maghiară cu osanale și apreciată de întreaga lume ungurească, fericită că s'a găsit cine să secundeze planului infernal al contelui negru...

Chiar în primul capitol, în care Ajtay face repriviri istorice asupra trecutului apropiat, el recunoaște că după căderea lui Tisza »opozitia s'a declarat gata a primi revizuirea moderată a regulamentului dietei, dacă în schimb dreptul electoral se va lărgi cel puțin într'atâta, în cât numărul actual al alegătorilor să se dublice«. Iar vorbind despre dizolvarea dietei sub Tisza, zice: »În afară de alte devize, opoziția a intrat în lupta electorală cerând sufragiu universal ori cel puțin lărgirea actualului drept electoral«...

Tratând despre împăcarea dintre monarh și coaliție, recunoaște de asemeni: »Pentru a pune capăt situației absolutiste, coaliția a încheiat pace cu domnitorul pe baza că pretențiunile naționale să fie suspendate, până ce se va pronunța o reprezentanță națională nouă, așezată pe baze electorale mai largi«....

Am reprodus aceste șire nu pentru a do-

vedi că la alegerile din 1905 și în mesajul [din 1906] coaliția una a promis, și acum alta voiește să facă, — asta nu mai este necesar să dovedim, — ci pentru ca să arătăm logica șovinistului îngust și pervers. Dr. Ajtay cere imperios dreptul de vot plural, pentru că numai așa se poate apăra (?) ungarilor; în același timp recunoaște însă că înainte cu doi și trei ani actualii guvernanti au promis solemn sufragiu universal ori cel puțin lărgirea actualului drept electoral, așa ca să se dublice numărul alegătorilor.

Nu aduce însă nimic întru a motiva schimbarea atât de bruscă a părerilor acelorași bărbați de stat...

Adecă — să fim drepi — motivează schimbarea de front. Știți însă cum? Așa că îl acuză pe Tisza, care a tolerat la 1905 să intre în dietă 8 naționaliști români, un sârb și un slovac... Iar la 1906 au reușit să intre 25... Asta nu se mai poate răbda, ci actualul guvern e dator — să ia măsuri în consecințe!

Adecă să aducă o lege, în virtutea căreia să nu se mai poată alege în parlament »elemente distrugătoare«, naționaliști...

Nainte eram »trădători de patrie« pentru că făceam politică pasivistă și nu voiam să intrăm în parlamentul din Budapesta... Acum, după ce cu chiu și vai am reușit să alegem și noi câțiva deputați, suntem atât de primejdioși, în cât guvernul e dator să facă o lege anume împotriva noastră. Illogic și brutal dr. Ajtay... Are însă meritul de a fi — sincer.

În tot cazul, broșura aceasta este o do-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Spiru Călin.

De Ioan Slavici.

IX.

Ziua următoare Spiru a venit, se înțelege pela noi și eră par'că nu s'ar fi întâmplat nimic, dar despre întâlnirea lui cu Veta și despre înțelegerea, pe care au luat-o între dânsii, nu ni-a spus nimic. Aș fi putut cu toate acestea să bănuiesc ceva, căci el nu eră om, care știe să se ascundă, nu l-se întâmplase nici odată să nu-mi vorbească despre lucruri, care mă privesc, și se dedea și de gol.

De unde ar fi putut însă să-l treacă culva în lumea aceasta prin minte, că prietenul meu Spiru e în stare să se întâlnească cu cineva prin ascuns, ba că acest cineva e chiar Veta?

El înțea să știe ce-ar trebui să se facă pentru ca popa, cumnatul meu, să fie mulțumit.

»Eu sunt mal îngrijat de cumnată-mea, — îi răspuns. — Cu dânsul tot o mal scoatem la capăt, dar de dânsa și-e par'că frică să te apropii. Ar fi mai cu minte să ne înțelegem mai întâi cu dânsa«.

»Doamne ferește, — răspuns el. — Îndată-ce ar simți, că ne-am înțeles cu dânsa, el s'ar îndărătnici și nu mai ieșim din încurcătură, în care am intrat. — S'o lăsăm pe dânsa, căci orișicât de năvalnic ar fi, e la urma urmelor rezonabilă, foarte rezonabilă, și iau asupra mea sarcina de a o îndupleca. Eu cred că cel mai cuminte lucru e să rămânem pe lângă planul, pe care popa și

l-a făcut dintru început: să plătească locul domnișoarei și să rămâne stăpân pe toate casele«.

»Dar n'o să volască dânsa!« — stăruii eu.

»Las-o să nu voiască, — întâmpină el. — E chiar mai bine că nu vrea, căci dac'ar voi dânsa, ar bănuî el ceva și iar n'am mai putea să vorbim cu el. Te înțelegi mai ușor cu dânsa, care e singură, decât cu el, care are nevastă, copii și socri și e orbit de interesele familiei lui«.

»Ți-am spus însă, că are de gând să se mărite, — zise el, — și acum pot să-ți spun și mai mult: nu mai vrea să rămâne la noi și a început să-și mai cumpere mai una, mai alta pentru trusou«.

El ridică amândouă mâinile și le clătină nerăbdător — așa în vânt.

»Nu cred, chiar ea dacă mi-ar spune-o, nu cred — răspuns, — și tocmai dac'am crede-o, ar trebui, ca toate să fie regulate cât mai curând«.

»I-ai făcut însă tu însuși socoteala, că e înșelată cu vre-o opt mii de lei, dacă nu i-se numără prețul locului chiar acum: de unde să se mai învoiască ea, ca plata să se facă în timp de opt ani?«

El se plimbă câțva timp nerăbdător.

»Te rog încă odată s'o lăsăm pe dânsa deocamdată la o parte, — îmi zise apoi. — Socoteala, pe care i-am făcut-o, e bună, dar numai dacă fructificăm banii cu 5%. Eu însă, cu legăturile mele și cu practica, pe care o am, pot totdeauna să i-le fructific cu 10—12% fără ca să înșel pe cineva, ba chiar ajutând pe alții să câștige«.

El își puse mâna pe piept și se uită lung la mine.

»Las pe mine, — urmă el, — c'o fac să înțeleagă, că în timp de opt ani o să-și aibă capitalul îndoit«.

»Bine, — grăi stând la îndoială. — Pe popa l-ași lua par'că în seama mea, dar de dânsa nu răspund.

»Răspund eu!« — mă încredință el cu o siguranță, încât ar fi trebuit să simt, că luase înțelegere cu dânsa.

Eu însă nu luasem înțelegere cu popa.

Când l-am propus să stăruie și pe lângă Spiru, și pe lângă Veta, ca să lase lucrurile cum le plănuise el dintru început, el se uită la mine par'că ar fi voit să zică: Aici trebuie să fie o mare șarlatanie la mijloc! — iar umbrați să mă pun-gășiți și să mi săraciți copiii!

Tot aveă Spiru, — adecă în adevăr — Veta dreptate: ar fi fost destul, ca ea să se învoiască pentru ca el să nu mai stele de vorbă.

»De! — grăi dânsul. — Să mă gândesc. — Atunci a fost atunci, iar acum e acum. — Nu eră greu să plătesc un loc din chiria unei case: cum să plătesc însă și loc, și atâtea case?«

»Tot din chirie, — îl încredințai eu, — căci o casă e una singură, iar patru sunt patru. — Nu vezi că stai și aștepti și peste câțiva ani te pomenești om bogat!?«

»Nu ți bate joc de mine, cumnate, — grăi dânsul jignit. — Așa orbiș nu mă bag eu în asemenea încurcătură«.

»Bine, — întâmpina el. — Dacă nu vrei așa, să-ți plătească ea locul și să-l rămână casele ei, ori să vă plătească el locurile și să facă ce vrea cu casele«.

vadă, că până și cel mai isteț dintre susținătorii guvernului nu poate să invoace în favoarea proiectului contelui Andrassy rațiunea de a statori vre-un motiv plauzibil de ordin moral, ci este silit să recurgă la motive pe cari nici un om cult nu le poate admite, căci a ținti întărirea unei națiuni prin nimicirea altora, este cea mai imorală axiomă de stat, care în toate vremurile a fost crunt pedepsită.

În străinătate n'am putea mai ca succes face de ris pe unguri și a demasca banda exploatoare dela guvern decât traducând unele pasagii din broșura lui Dr. Ajtay.

Dar vom urma.

În pasivitate? Dl. Aurel Vlad printr'un articol în „Lupta“, dl. Alexandru Vaida într'un discurs rostit la adunarea din Brașov și pe urma lor, dl. R. Ș. în ziarul nostru sulează ideea pasivității, ca un refugiu pentru cazul când noua reformă electorală s'ar face în detrimentul nostru. Idei se emit și libertatea de a le emite nu i-se poate tăgădui nimăru, totuși oamenii cu situații politice ar trebui să fie mai cumpătați în privința aceasta, din motivul că declarațiunile lor nu au totdeauna o valoare numai teoretică. Astfel în cazul de față autorii deși au emis numai idei personale, au isbutit să producă diversuni regretabile. Primim din mai multe părți protestări hotărâte în contra acestor ieșiri pe cari oamenii nu le înțeleg nici măcar ca tactică politică, căci lumea a trecut de mult peste naivitatea ce se dă pe față: că am mai putea speria cu pasivitatea pe cineva. Pentru lămurirea opiniei publice înem să declarăm că declarațiile privitoare la pasivitate nu angajează pe nimeni decât pe autorii lor în orice caz deplin izolați.

*

Procesul Dnei Anuța Vlad. În 5 Noemvrie n. s'a desbătut înaintea tablei regiști din Cluj apelul înaintat de apărătorul doamnei Vlad, contra sentinței aduse de tribunalul din Deva, care condamnase pe doamna Vlad la o lună închisoare de stat și 300 coroane pedeapsă în bani, pentru că ar fi agitat contra națiunii maghiare.

Tabla din Cluj, a confirmat sentința tribunalului din Deva.

»Lasă-mă cumnate, — răspunse el, — că nu sunt doară copil și-o să știu ce am să fac«.

S'a dus apoi la dnul Sandu Săilă, avocat, care îi fusese coleg în seminar și i-le-a spus toate din fir în păr.

Ridea dnul Săilă, când îi vorbea popa de 10 la mie și de împrumutul făcut cu 2%.

Nu te lăsa, bre! — să fii prostiț, — îi zise. — Călin câștigă de 10 la mie și camete de 2%? — Acela e om de afaceri, domnule, care știe să năvărte lucrurile, cămătar, îl știe toată lumea încă de pe când eră judecător. — Da, casa cu temelia de-o palmă, cu ziduri, care se macină 'n timp de moină, și cu acoperiș de muava, — te uiți la ele și zici, că sunt frumoase, dar peste doi-trei ani nu mai ai la ce să te uiți«.

Văzuse popa, cum sunt temeliile, că venia în fiecare zi să vadă, dacă e ori nu cărămida presată și bine arsă, dacă e ori nu bine stâns varul și destul de gras mortanul, știa, că tabla e plumbuită, dar tot s'a dus pela alt coleg din seminar, inginerul Georges Ionescu, ca să meargă, când n'are altă treabă și să-i examineze casele.

»De, — grăi dnul Georges, — cum își vor fi făcut oamenii acela socoteala? — Curată pomă! — Ori au furat materialul ori le-au lucrat zidarii de clacă. — Cine le-a zidit?

Miscarea națională în România.

Primim următoarele:

Evenimentele mari cari se desfășoară în Balcani, și al căror obiect este prefacerea hărții etno-geografice, a Orientului European, mișcă până la cel mai desăvârșit sentiment patriotic și național, întreg poporul român, întreaga suflare românească.

Când vedem pe Bulgari că printr'o simplă lovitură a baghetei diplomatice, fără a vărsa o picătură de sânge și a cheltui vre-un ban, călcând în picioare tratatul dela Berlin, își proclamă *Independența* și *Țaratul*, iar pe fostul principe, îl serbează cu mari onoruri, îl primesc în triumfuri, și îl încununază pe Ferdinand I cu coroana împărătească, oferindu-i titlul de țar al tuturor bulgarilor.

Când vedem pe sârbi că dela mic până la cel mai mare, dela cel mai unit meseriaș până la înalții dregători publici și particulari; dela cel mai simplu cetățean și până la cei mai antagoniști luptători ai diferitelor partide politice.

Și, când ca urmare a acestor comotii patriotice și întreaga națiune sârbească se ridică cu putere și protestează din fundul rărunchilor patrioției.

Noi, noi românii ce facem?

Este timpul ca să ne desmetecim din somnolența nepăsarea cu care fatalismul acesta oriental a pecetluit o parte din sufletele noastre.

A sosit momentul oportun al redșteptării naționale.

În împrejurările grele prin cari trecem, astăzi, nici un popor nu va avea o răspundere mai mare nu numai în fața judecății areopagului universal al dezvoltării tuturor popoarelor, ci mai cu seamă în fața desfășurării istoriei noastre ca popor și neam românesc în prajma celorlalte popoare conlocuitoare. Și răspunderea va fi mare a acelor cari n'au știut profita de fapte, evenimente și urmări, în folosul propriului lor popor, al propriei lor națiuni.

Sunt însă semne bune. Luceafărul unei redșteptări naționale apare pe firmamentul noii direcțiuni a activității noastre românești. Țara se ridică și protestează, dela un cap la altul, în contra nefastei politice la care de decenii întregi, grație unor intrigi țesute, s'a înfeodat statul și națiunea română.

Semnalul l-a dat Moldova, care a fost în fruntea nu numai a unirei principatelor, dar în capul tuturor mișcărilor mari și patriotice cari au înjghebat și consolidat România modernă.

Se vede că tot din Moldova, trebuie să ne vie și semnalul trezirei în simțurile noastre a aspi-

rațiunilor naționale ale marelui ideal, al neamului întreg.

Bacăul, și-a spus cuvântul în întrunirea națională de de-unăzi. Au urmat Brăila, capitala țării, Craiova.

Dar, spre enorma noastră bucurie, mișcarea națională sporește mereu și se întinde în toate orășele țării, dela o extremitate la alta.

Din inițiativa noastră și a unui comitet național „ad-hoc“, compus din reprezentanții elitei orașului și județului, proprietari agrarieni și urbani, advocați, profesori, comercianți industriași, preoți etc., *Cetățenii romanațeni*, sunt invitați la un mare meeting național, ce va avea loc Duminică 2 Noemvrie a. c. în orașul Caracal, spre a se protesta dimpreună cu întreaga suflare românească din restul țării în contra politicii perfide urmărită de oligarhia ungurească, spre a ne exploata și subjugă economic, a ne distruge cultural, a ucide sfântul simțământ național în labiții noștri frați de peste hotare, a înjosii demnitatea și independența noastră politică câștigată cu marile sacrificii ale poporului nostru cu sânge pe câmpiile de luptă.

*

Meetingul din Craiova.

Cetim în „Doljul“: Comitetul de inițiativă pentru ținerea unui meeting național în Craiova a angajat în acest scop sala teatrului național și s'a hotărât în mod irevocabil ținerea meetingului: Duminică 26 Octomvrie v. la orele 2 p. m.

Facem un calduros apel tuturor românilor a veni în număr cât de mare la acest meeting național de protestare contra dușmanilor neamului românesc.

Alegerile congresuale.

Biserica noastră ort. română din Ungaria și Transilvania, stă iarăși în fața alegerilor congresuale pe un nou period de trei ani.

În cea mai înaltă corporațiune, din organismul creat de nemuritorul arhiepiscop și mitropolit Andrei baron de Șaguna, îndeosebi în vremurile grele ce le străbatem este nu numai o datorie a bisericii vii, ci și o chestie de înaltă prudență de a pătrunde tainele viitorului a ști face convenita selecție la alegeri, ca în congres să putem trimite numai oameni întregi, caractere puritane, pentru ca să nu fim tot mereu cu frica în oase, că ce va fi mâine din biserica noastră națională, și pe ale cui mâni am încredințat destinele ei? Dacă ne aducem neconținți aminte de vremurile istorice, când marele Andrei a depus în sarcina primului congres național bisericesc, și a celor

»Un italian, Capini, Fabini, Malini ori cum îi vor fi zicând, — răspunse popa.

»El să-ți spună ce-a făcut aici; eu zic numai să faci și să le lei«.

»S'a dus popa și la italian.

»Lasă-mă, Părinte, în pace, — îi zise acesta, — că destul mi ai canonit în timpul lucrării. — M'a'nșelat domnul Spiru pe mine și m'a făcut s'aleg de ici până colo fără de nici un folos«.

Așa umbla popa dela unul la altul și nu se mai putea desmetici. Îl rămasese din toate 'n cap numai că sunt frumoase casele, dar o să se macine, c'ar fi bune, dar e material de pomă și lucru de clacă, și că l'a înșelat Spiru și pe italian. Le spuneă apoi aceste tuturor și m'le spunea și mie, iară eu, supărat i-le spunem lui Spiru, care spre marea mea mirare nu eră nerăbdător, nu se supără, ci ridea cu multă poftă.

»Ți-e parcă-l vezi pe copilul, care se zăpăcește oând îl întrebi: cât face de două-ori doi, — zise el. — Prea e ușoară întrebarea și se teme, ca nu cumva să-i pui vre-o cursă. Iar italianul e ca toți: ar vrea și să muncească puțin, și să străiască bine, și să se îmbogățească deodată. — Fă-ți tu însuși socoteala, — urmă el. — Bani dela dânsul n'a pus fiindcă n'are. Orișicât de vrednic ar fi și orișicât de priceput în meseria

lui, poate dar să se mulțumească cu 100 lei pe zi, cum mă mulțumesc și eu, care-mi pun banii și deasemenea muncesc. El a avut însă totdeauna mai mult decât atât, căci am făcut lucrări de peste 40.000 lei pe an și am câștigat în trei luni de zile aproape treizeci de mii, din care el a luat jumătate. — El ar fi voit însă să câștige cel puțin 100.000 lei, ca să chefniască, să se plimbe iarna prin străinătate și tot să-și facă capital, ca să nu mai aibă nevoie de mine. — Nu vrea, prostul, să înțeleagă, că nu găsește de lucru, dacă încrează scump și prost. — Dar lasă-l să vorbească! la primăvară tot vine iar la mine«.

Se supără însă Veta de se făcea foc când i se vorbea despre asemenea lucruri și nu mai eră chip să te dumirești, ce vrea și ce nu vrea. Dacă o lăsași însă în pace și nu-i mai vorbeai despre case, nu mai bombăniă, nu mai răsturna lucrurile ce-i cădeau în cale și-i iubea iar pe copii, ba câte-odată chiar prea afară din cale, — încât îi venia să crezi că are ceva și nu-și mai găsește rostul! Stelea, așa nehotărâtă, când la noi, când acasă, umbla mereu după cumpărături, dar fugea când bătrâna aducea fie macar și numai pe departe la vetrinar ori la farmacist.

Deodată ea fu cuprinsă de-o tristete fără de margini, care ne puneă pe toți pe gânduri.

(Va urma)

Mașini de cusut, biciclete, motoare, mașini de scris, mașini agricole și gramofone, la

FALK IMRE se pot procura cu plătere în rate

Mare atelier mechanic de reparaturi.

Montare de sonerii electrice și reparare. Atelier de reparat mașini de scris și decusut, biciclete și motoare.

Cu stimă: Falk Imre, Kolozsvár, str. Deák Ferencz nr. 30.

viitoare, de-odată cu dreptul de dispunere, și în-
treaga răspundere pentru toate timpurile urmă-
toare bune și rele, — ca în fața evenimentelor
se se succed, cu tot sufletul să muncim la înche-
garea rândurilor între fi buni și aleși ai bise-
ricei noastre.

Este mai presus de orice îndoială că de obi-
cuirile bizantine vom feri și congresul și ne
vom feri, mai ales, noi înșine, ca să nu perpe-
tăm în sânul bisericii stări de lucruri contrare
cu percepțiile mântuitorului Cristos. Și ca să fim
poporul întreg, o unitate întărită bisericește in-
seminată și înfrățită, se impune curățirea leală și
cinstită; înțelegem așa: fiecare să-și măsoare cu
măreție puterile și să lase în voia alegătorilor
deplină libertate a milita pentru dânsul, fără a
cerca să se impună cu forța sau ceeace e și mai
rău a să octroa bunilor alegători cu doba mare
în detrimentul bărbaților cari au muncit deja cu
folos în congres. Va să zică acolo unde obștea
românească de legea răsariteană au trimis în de-
plină armonie și până acum bărbați cu nume
drag, bărbați cari au dat nelindioase dovezi de
caracter puritan ca deputați congresuali este o
chestie de cuviință și de onoare națională a le
cinsti scaunele și a-i ajuta cu însuflețire să ajungă
lași deputați congresuali.

Foarte rari au fost momentele de valoare istori-
că dela moartea arhiepiscopului și mitropolitu-
lui Șaguna încoaci și poate niciodată nu s'a im-
pus mai mult alegerea pe sprânceană a deputa-
ților congresuali ca în ciclul rumător, chiar și
numai în vederea situației create școalelor noastre
confesionale prin legea Aponyană.

Este doar în genere cunoscut că cultura unui
popor este viața lui sufletească. A renunța dela
o viață sufletească proprie a ta înseamnă a te și
avrednic de o soartă mai bună; prin urmare,
ai tot dreptul străinii să te ferească în felul
și voia lor cu dulceață și bunăvoință și cu dra-
gostea lor de stăpâni și de hegemoni!

Ei dar noi știm că românii peste tot astfel și
cei de legea veche s'au luptat în trecut și se
vor lupta și în viitor mai mult pentru limbă
adecă pentru cultura națională decât pentru viață.
Evident că numai o școală potrivită firii și vieții
naționale române, are titlu de a cere ajutoare și
jertle mai mari decât celea de până aici.

Să avem deci în congres bărbați independenți
cari să-și ridice glasul cu sfânta convingere a
unei cauze drepte; căce am vrea să se curme
odată nesiguranța în cari trăim azi având școli
confesionale în cari nu mai dispunem noi.

Îndrumarea spre bine a bisericii în afară de
punctul de vedere canonic administrativ și didac-
tic în cel mai înalt for în congresul național bi-
sericesc se poate aștepta însă cu folos numai
dacă bărbații aleși acolo vor munci pe lângă
cea mai caldă convingere în idei și principii vor
plăstra și armonia în toate lucrările lor, ca să
vadă și să se convingă prietenii și dușmanii no-
ștri de-opotrivă că am trimis în congres elita
minții și inimii românești aparținătoare bisericii
ortodoxe și că avem o garanță solidă ca prin
conclusele ce se vor lua se va garanta libertatea
credinței și a conștiinței naționale, pentru multe
venuri înainte.

Toate criteriile morale și naționale să fie luate
în cumpănă în deosebi în aceste vremi nebuloase
când se aude de purtători ai înfricoșatei chei dela
Xilokerkos a căror opere de tradare josnică până
acuma o bănuiam dăbea, să trimitem la congres
oameni de aceia cari dela unul până la altul și
într-o toate împrejurările stau gata a înfrunta orice
atacuri, dar nimeni de sfânta biserică de comoara
sufletului lor, nepedepsit să nu se atingă.

Dela Criș.

Procesul »Țării noastre«. Pe 10 Noemvrie
e citat dl Octavian Goga în fața curții cu jurați
din Cluj, ca acuzat într'un proces de presă in-
tentat revistei »Țara Noastră«, care se va per-
tracta în ziua aceea.

Lupta pentru votul universal.

Proiectul lui Andrassy a primit antisancțiunea.

*Se anunță din Viena că proiectul conte-
lui Andrassy ar fi primit antisancțiunea
dela Împărat. Vestea oricât pare de necre-
zut, noi românii trebuie să fim pregătiți și
să ne conformăm în consecință. La ce alta
ne-am putea aștepta? De peste patruzeci de
ani suntem mereu dați pradă din Viena, să
scoatem deci din calculii noștri reazămul
acesta ilusionar și să procedăm cu bărbăție
la lupta mare, la lupta definitivă pentru
scăparea vieții noastre. Prin noi înșine
să ne fie dezișă și punând la o parte toate
să intrăm în luptă cu toate puterile noastre
în contra mișeliei celei mai mari ce ni-se
prepară.*

Mare meeting în Arad.

*Pe Măine, Sâmbătă la 12 ore, fruntași
români din Arad se vor întruni la o con-
sfătuire la Otelul Vas, unde se vor lua mă-
suri pentru organizarea unui mare meeting
de protestare, care este plănuț pe 15 No-
emvrie st. n. la Casa Națională în Arad.*

*Se vor lua măsuri ca meetingul să în-
trunească publicul român din comitatul în-
treg cu delegați din toate comunele.*

Demonstrațiile socialștilor din Arad.

În vederea apropierii zilei de 10 Noemvrie, pe
când va depune Andrassy proiectul său mizerabil
pe masa parlamentului, în cercurile socialiste se
iau măsuri pentru organizarea unor mari de-
monstrații.

Astfel pe Duminică este convocată o mare
adunare socialistă în piața Tököly, iar Luni în
preseara zilei de 10 Noemvrie se va aranja o re-
tragere cu lampioane pe străzi.

La adunarea de Duminică au fost invitați și
deputații români. Răspunzând acestei invitațiuni
deputatul național dl Vasile Goldiș li-a adresat
socialiștilor o scrisoare mai lungă în care scu-
zându-se că nu poate lua parte în persoană, le
făgăduiește că va lupta din toate puterile sale im-
potriva atentatului lui Andrassy. Scrisoarea d-lui
Goldiș a stârnit mare însuflețire în taberile so-
cialiste.

După cum suntem informați românii încă se
vor alia la toate acțiunile socialștilor din Arad.

Azi socialiștii au împărțit hârtii volante în oraș
cu următorul cuprins: »Poate regele să-și calce
cuvântul? Andrassy zice că da, Poporul așteaptă
că nu!«

Adunarea poporală în Dej.

— Raport special. —

Dej, 4 Nov. n. 1908.

Ieri, la 3 Noemvrie n. a avut loc în orașul Dej
o imponentă adunare poporală românească pen-
tru a protesta contra pluralității și celorlalte mă-
suri reacționare cuprinse în proiectul de reformă
al legii electorale așternut deja regelui spre apro-
bare.

Sala cea mare a berăriei orășenești eră tixită
de lume. Au prezidiat Ioan Welle prot. gr. cat.
și Teodor Herman prot. gr. or. Cel dintâiu a ți-

nut vorbirea de deschidere, ast din urmă cea de
închidere. Ca notar a fost ales Ioan Moldovan.

Au luat cuvântul domnii: Dr. Teodor Mihali
prezidentul clubului deputaților naționaliști, Dr.
Liviu Micșa, Dr. Ioan Cherecheș și Dr. Iosif
Boca în ordinea următoare:

1. Dr. Liviu Micșa a arătat pe larg din punct
de vedere teoretic și practic, inconvenientele și
nedreptățile proiectului de lege alui Andrassy,
dovedind, că proiectul acesta e o calamitate pu-
blică, iar nu un drept după principiile egalității
și libertății. La urmă a prezentat următorul pro-
iect de rezoluțiune:

Alegătorii și poporul român din cercul
electoral al Dejului întruniți în adunare po-
porală în Dej la 3 Noemvrie 1908 prote-
stează în contra proiectului guvernului de-
spre votul plural și celelalte restricții și îl
respinge cu indignare. Declară, că consideră
acest proiect de o încălcare a obligamentu-
lui, ce a luat guvernul țării asupra sa în
pactul încheiat cu Coroana în privința în-
trodurii votului universal și egal. Pretinde
introducerea votului universal, egal, secret,
fără orice restricții și esercierea lui în co-
mune, pretinde împărțirea justă și propor-
ționată a cercurilor electorale.

*Maiestății Sale împărat și rege apostolic
Francisc Iosif I.*

Wien Cabinet-Kanzlei.

Alegătorii și poporul român din cercul
electoral al Dejului întruniți azi în adunare
poporală în orașul Dej din comitatul Sol-
noc-Doboca își exprimă Maiestății Voastre
supunerea loială, credința neclintită și mul-
țumita pentru inițierea votului universal.
Totodată roagă cu umilință pe Majestatea Vo-
astră, să îndrumați pe minstru să aștearnă
parlamentului un proiect de lege perfect în
senzul principiului de egală îndreptățire,
cu vot universal exerciat în secret și după
comune.

Dr. Ioan Cherecheș a vorbit despre însemnă-
tatea și rolul decisiv al dreptului electoral în viața
statului. Dreptul acesta determină natura și va-
loarea legilor, cari le fac în parlament deputații
trimiși de alegători. Proiectul ministrului de in-
terne tinde a paraliza înrăurirea țaranilor, imensei
majorități a cetățenilor și îndeosebi a naționalită-
ților nemaghiare. Contra acestei primejdii ne în-
dreptăm nădejdea către Tron și către deputații
naționalitățiilor. În scopul acesta propune trimite-
rea unei telegramme Maiestății Sale regelui și a
unei adrese de aderență și încurajare către depu-
tații naționaliști din parlament la mâna presiden-
tului clubului lor, dlui Dr. Mihali. Textul acestor
adrese e următorul:

Domnului Dr. Teodor Mihali
președinte al clubului deputaților naționaliști
din parlament.

Dej.

Alegătorii și poporul român din cercul electo-
ral al Dejului întruniți azi în adunare poporală
în orașul Dej din comitatul Solnoc-Doboca ex-
primă încredere deputaților naționaliști și îi roagă
ca să continue fără prețet lupta pentru dreptul
electoral nefalsificat și împărțirea justă și propor-
ționată a cercurilor electorale și îi asigură că în
lupta aceasta întreg poporul e cu ei.

Dr. Iosif Boca după o vorbire mai lungă, în
care persiflează votul plural, recomandă primirea
propunerilor făcute de antevorbitori.

Adunarea primește cu unanimitate toate trei
propunerile și președintele le declară de hotărâri
ale adunării.

Excelent mijloc exterior.

Podagră,

reumatism, junghiuri, dureri de
spate și de mijloc, amor țeli, dureri
nervoase de cap și orice boale și
dureri reumatice sau de podagră
se vindecă în modul sigur prin excelentul

„EZEREUM“

SPIRT de MENTHOL.

Se comandă dela singurul lui preparator

BÁLINT GÉZA

farmacia „Órangyal“

EGER, (com. Heves) Káptalan uteza.

Prețul unui flacon original cu modul de
întrebuințare e 2 cor. Pentru 12 cor. tri-
mise anticipativ trimis 6 flacoane franco.

Numai pentru întrebuințare exterioră

4. După acestea, ca fază culminantă a adunării, urmează vorbirea dlui dep. Dr. Mihali. Dsa prima oară mulțamește și în numele colegilor săi din clubul deputaților naționaliști, pentru încrederea, aderența și încurajarea ce le-a manifestat și adunarea această. Promite și pentru viitor cea mai strânică luptă, până se va face dreptate deplină, altfel țara n'are viitor sigur și liniștit.

Face apoi pe larg critica situațiunii politice generale. Înșiră isprăvile echivoce și dezaastroase ale guvernului actual și arată nemulțumirea generală ce frământă țara în urma lor.

Zice, că pentru seducerea opiniei publice maghiare, și pentru a acoperi motivul adevărat al faptelor și isprăvilor sale, guvernul și sateliții săi motivează toate măsurile lor reacționare și anti-liberale cu pretinsul pericol ce ar amenința țara și rasa maghiară din partea naționalităților. În grain și în scris mereu se strigă asupra „trădătorilor de patrie“, dar n'au fost în stare să dovedească nici un singur caz de „trădare“. Chiar și regulamentul de casă al parlamentului pe tema asta a fost schimbat, ca să zădărnicească „obstrucția“ deputaților naționaliști, în detrimentul însuși al lor la o eventuală strămtoare.

Așa și cu proiectul de reformă al legii electorale. Ministrul de interne, contele negru, tot în cărca naționalităților pune întocmirea rușinoasă a proiectului său, fără să-l pese de compromiterea Coroanei, care nu-și poate călca promisiunea, și fără a avea șfială de faptul, că guvernul își calcă cuvântul, care l-a adus la putere.

Proiectul acesta de va deveni lege, va fi dezastruos nu numai pentru coaliție, ci și pentru țară. Când în toate țările se dau și se largesc libertățile politice, e prea trist să vezi, că la noi guvernul e condus tot de principii feudale și reacționare.

Pentru a răzbi cu tendența guvernului, respective pentru a putea eluipa legea electorală cu vot universal, egal și secret, ne-am aliat cu toate partidele din țară, cari pretind astfel legea, chiar și cu partidul condus de Kristöffy.

Însă ca să se și învingă se recere sprijinul devotat și lupta bărbătească pe cale legală a poporului și partizanilor din cari au eșit acele partide. Atunci va eși la iveală adevărul faptic, că imenza majoritate a cetățenilor, pot zice, aproape întregă țara cere legea ce o voim și pentru care ne luptăm noi. Dumnezeu să ne ajute!

Vorbirile tuturor oratorilor, mai ales a dlui deputat Dr. T. Mihali, au fost des întrerupte de vii și înăflete aprobări.

Au fost de față și mai multe dame, între cari am observat pe doamnele: Mihali, Barbul, Micșă, Sândeau, d-șoarele Micșă și Mezei.

Adunarea a durat peste două ore și în cea mai perfectă ordine. Dar nici jandarmii n'au fost pentru a o „păzi“. Din partea poliției numai vicecapitanul și doi servitori au venit. Accentuez împrejurarea aceasta spre lauda d-lui primar Illovay, care cunoaște și are toată încrederea în ținuta pașnică a țaranului român, deci n'a răvnit la laurii ieftini: a delătură „primejdia“ cu ajutorul baionetelor. *Correspondent.*

Adunarea poporală din Câmpeni.

— Raport special. —

Duminecă în 1 Noemvrie a. c. s'a ținut adunare poporală de protestare contra votului universal cu restricțiuni în Câmpeni. Au luat parte poporul din comunele Câmpeni, Bistra, Certege, Ponorel, Vidra, Săcătura și Albac, în frunte cu preoții lor. — Deschiderea adunării s'a făcut prin Dr. Zosim Chirtop care prin o vorbire acomodată, arătând scopul întrunirii declară adunarea de deschisă alegând de președinte pe Romul Furdul, notar Teodor Orlea și membrii verificatori pe Dr. Traian Morcan și Danil Ionette.

După constituire președintele ține o vorbire frumoasă, explică situația gravă politică ce domnește în țară precum și mișcarea guvernului cu înțocmirea votului plural cu restricțiuni și pe urmă roagă adunarea să se pronunțe dacă e de acord și respective să își spună părerea. A vorbit Dr. Zosim Chirtop explicând poporului cum și prin cine se fac legile și la urmă prezintă urmă-

toarea moștune primită cu mare însuflețire din partea celor prezenți.

»Românii din cercul protopretorial Câmpeni în adunarea poporală ținută în Câmpeni Duminecă în 1 Noemvrie a. c. după ce au discutat situația politică generală din țară în chestia sufragiului universal, au adus următoarea

Rezoluțiune:

Adunarea poporală ia cu regret la cunoștință nemulțumirea generală, ce domnește în țară. Se solidarizează cu lupta deputaților naționali români din dieta țării, aprobă bărbăția ce o dovedesc în apărarea drepturilor popoarelor și îi roagă ca pe reprezentanții alor trei milioane de români ca să lupte și pe viitor pentru dreptatea frățietatea și egalitatea tuturor popoarelor din patrie. — Cere cu insistență dela guvernul țării să înarticuleze fără amânare legea despre sufragiul universal, secret și fără orice restricțiuni, arondare nouă a cercurilor electorale dreaptă pentru toate popoarele, precum și crearea de instituțiuni de drept public, pentru exercitarea liberă a votului. Protestează și respinge cu indignare proiectul guvernului despre votul plural și celelalte restricțiuni pe cari le consideră de o călcare a obligamentului luat asupra sa în pactul încheiat cu Coroana.

Decide, ca sensul rezoluțiunii să se comunice Maiestății Sale Regelui Apostolic pe cale telegrafică, iar textul original dietei prin deputatul Vințului Dr. I. Maniu.

După adunare tot poporul s'a depărtat la ale sale în cea mai bună ordine.

Din România.

Sf. Sinod și posturile. Comisiunea aleasă de sf. Sinod, pentru a studia chestiunea posturilor și a taxelor pentru serviciile bisericești, întruindu-se în prezența dlui Spiru Haret, ministrul instrucției publice, a hotărât să se înștiințeze credincioșii că după biserica ortodoxă trebuie să se țină numai următoarele posturi: Miercurea, Vinerea, Postul Mare, Nașterii, Sfinților Apostoli, Sfinței Mării, Ziua Crucii și ajunurile.

Ori ce alte posturi nu sunt obligatoare, ba unele chiar condamnabile, cum sunt, de pildă: postul negrilor — care de bună seamă este de proveniență eretică, — postul Sâmbetei, al Duminecii, etc.

Postul de Luni deși este cuvințos totuși nu este obligator.

P. S. Gherasim Pimen, episcopul Argeșului, a întocmit un raport asupra acestor chestiuni, pe temeiul căruia sf. Sind a dat o enciclică prin care oprește posturile ce nu sunt hotărâte de biserică și orice taxe neprevăzute de lege pentru diferitele servicii bisericești.

Conferințele populare, începând noua serie a conferințelor populare ținute la sate din inițiativa Casei școalelor, dl administrator a înălțat revizorilor școlari o circulară prin care le dă lămuriri asupra acestei chestiuni. Aceste conferințe vor trebui ținute într-o limbă curat românească, înlăturându-se cu totul neologismele. Se va evita ridiculizarea diferitelor patimi, de-oarece, prin acest mod de a se combate relele departe de a se ajunge la vre-un rezultat cu oamenii simpli, se atrage dimpotrivă dușmănia celor pătimiți.

Ministerul instrucțiunii va interveni pe lângă preoți, inspectori de plasă, medici, etc, pentru a ține aceste conferințe.

Casa școalelor va numi în curând șapte controlori, cari se supravegheze aceste conferințe. Subiectele vor fi alese din economia casnică, agricultură, istoria națională, religie etc.

Dela Liga culturală din Galați. Comitetul Ligei culturale secția Galați în ședința de Duminecă ținută sub președinția dlui Gamulea a hotărât următoarele:

A decis reducerea cotizațiilor dela un leu la 25 bani pentru funcționarii cu un salariu până la 120 lei.

Di membru Alfons Dall Orso a emis părerea că în cursul lunii Ianuarie liga culturală, secția locală, să dea un mare festival cu povestea nemului românesc. Propunerea dlui Dall Orso a fost primită cu entuziasm.

Di membru Oct. Pop a emis părerea că pentru apropierea dintre membrii ligei să se dea în fiecare Duminecă câte un matineu în sala Lojei masonice, cu care ocazie să se ție conferințe și să se facă muzică, etc.

Di Traian Constantinescu, secretarul Ligei a fost de părere ca cercul cultural din localitate de sub președinția dlui Beștelei, consilier la Curtea de apel, în cursul acestei luni să ție conferințe sub auspiciile comitetului Ligei.

În acest scop dl Gamulea a fost însărcinat să facă intervențiile necesare.

*

Comisiunile de anchetă, însărcinate cu fixarea despăgubirilor cuvenite celor cari au suferit daune după urma răzcoalelor țărănești, și-au terminat lucrările, afară de județul Ilfov.

Valoarea totală a sumelor fixate de către comisiunile de anchetă nu depășesc suma de 18—19 milioane de lei, ceea ce înseamnă un plus de 3—4 milioane peste creditul de 15 milioane acordat de parlament în scopul acesta.

Griza orientală.

Serbia păstrează liniștea. Mutarea capitalei sârbești.

O știre din izvor oficial anunță că, în urma comunicărilor făcute guvernului sârbesc de reprezentanții Angliei, Rusiei, Franței și Italiei, comunicări conținând sfaturi amicale, punând în vederea Serbiei ca să oprească, în interesul păcii, orice măsură de natură a altera pacea, guvernul sârbesc a răspuns că dânsul cu toată agitațiunea opiniei publice, de altfel lesne de înțeles, păstrează o atitudine corectă. Serbia are nădejde în dreptatea marilor puteri și așteaptă ca o hotărâre dreaptă să fie luată cu privire la reclamațiunile ce le-a făcut Serbia în nota sa către marile puteri, din 7 Octomvrie.

— Un consiliu de miniștri ținut astăzi a hotărât, după desbateri ce au ținut mai multe ceasuri, să se convoace Scupcina pe mâine după amiază.

Ziarul »Serbia« zice că Scupcina va avea de luat hotărâre cu privire la transferarea capitalei regatului din Belgrad în interiorul țării.

Ocuparea Insulei Ada-Kaleh.

»Drapelul« din Lugoj, publică la ultime știri următoarele: Autoritățile militare austro-ungare au ocupat Marți insula Ada-Kaleh, unde au debarcat șase tunuri, precum și un mare număr de soldați. Insula a fost legată prin telefon cu Orșova.

S'au dat instrucțiuni musulmanilor asupra atitudinii lor în caz de războiu și asupra locului, unde ar putea să se refugieze.

A doua ședință a delegaților turco-bulgari.

Ieri a avut loc a doua ședință a delegaților turco-bulgari. Au asistat la desbateri și directorul căilor ferate orientale, dl Grossmüller.

Delegatul Liaptchew a declarat că în chestiunea căilor ferate este gata a negocia fie cu Poarta, dacă compania căilor ferate orientale primește aceasta, fie cu însăși compania dacă Poarta consimte la aceasta.

Corsete moderne și specialități
gata și după măsură, confecțiunea cea
— — — — mai bună la — — — —

PILCZ IRMA,
fabricantă de corsete,
Arad, str. Deák-Ferencz nr. 2.

Damele cari locuiesc în provincie să
ceară îndrumări pentru luarea mă-
— — — — surei. — — — —

Trecerea prințului George al Serbiei prin România.

Se anunță din Iași: În vederea trecerii prințului George al Serbiei prin localitate a sosit aci azi dimineață dl Ristici, ministru sârb din capitală. Pe lângă persoana dlui ministru a fost atașat dl Panaitescu, directorul general al serviciului de siguranță din ministerul de Interne.

La orele 5 p. m. cu un tren special dl Ristici a plecat la Ungheni pentru a leși într-o întâmpinare prințului care sosește acolo la orele 12 seapela.

Tot azi a mai sosit în localitate dl Villy Georgescu șeful poliției de siguranță a capitalei, împreună cu numeroși agenți cari vor lua măsurile de pază.

Prințul George sosește în localitate astăzi noaptea la orele 1.

Din străinătate.

Noul ministru de externe al Germaniei — Dn. Kiderlen Waechter, ministrul Germaniei la București, a fost desemnat să fie locul dlui de Schoen ministrul afacerilor streine, care s'a îmbolnavit subit în urma crizei provocate de interviul împăratului Wilhelm în „Daily Telegraph“.

Dn. Kiderlen Waechter a fost unul din înteleptii împăratului Wilhelm, unul din tovarășii neînțeleși ai călătorilor norvegiene, și ar fi fost de sigur îndrăgostit de mult prin favoarea imperiale la rangul de ambasador dacă niște incidente nu ar fi îndepărtat acum câțiva ani pe dnul Kiderlen de împăratul său amic.

Însărcinarea ce s'a dat de a înlocui pe baronul de Marschall la Constantinopol acum un an și jumătate a fost primul semn al reîntririi sale în grație, și înalta misiune ce i s'a încredințat acum dovedește că legăturile dintre dnul Kiderlen Waechter și împăratul Wilhelm au redevenit ce au fost.

D. Taft.

William Taft, care a fost ales președinte al republicii Statelor Unite în locul dlui Roosevelt, era candidatul partidului republican.

Di Taft, după o carieră strălucită ca judecător, a fost guvernator al Filipinelor. În această grea misiune dl Taft a desfășurat calități de tact și energie și a dovedit aptitudinile administrative atât de mari, încât dl Roosevelt i-a încredințat conducerea departamentului războiului. Trecerea dlui Taft pe la ministerul de războiu, a fost pentru d-ns un non succes. Expirând tocmai a doua președenție a dlui Roosevelt și dl Roosevelt refuzând cu stăruință să fie reales, partidul republican și în deosebi dl Roosevelt s'a gândit la dl Taft. Imediat dl Roosevelt a însărcinat pe dl Taft cu o misiune diplomatică în Japonia, Rusia și Germania. Scopul acestei misiuni a fost de a pune pe dl Taft în contact cu diplomații și cu câțiva din principalii conducători ai politicii mondiale. Bine înțeles, dl Taft a fost pretutindeni primit cu multă cordialitate și impresia pe care a produs-o a fost excelentă. Dealtminteri și în America, candidatura lui nu părea a întâmpina vre-o greutate. Atât personalitatea sa cât și programul partidului său precum și dorința multor americani de a continua politica dlui Roosevelt asigurase pe deplin izbânda lui. Rare ori o candidatură s'a prezentat sub auspicii mai fericite. În urmă însă, alegerea lui a părut mai problematică. Într-adevăr în arderea lui de a susține candidatura dlui Taft dl Roosevelt a depășit măsura. A nitat că înalta sa magistratură nu-i permite să se transforme în agent electoral al succesorului său și că spiritul constituției americane se împotrivesc ca președinția republicii să nu fie din patru în patru ani supusă liberei alegeri a națiunii. Aceste lucruri au îndepărtat către dl Bryan pe mulți cari la început erau partizanii dlui Taft. În fine, mulți au găsit că deși dl Taft se declarase adversarul traturilor el nu dădea împotrivă lor lupta cu destulă înverșunare și destăinuirile senzaționale ale dlui Hearst care arătau că atâția politicieni republicani și democrați erau subvenționați de miniștri și în special de „Standard Oil“, candidatura dlui Taft a primit o nonă lovitură. Toate acestea au făcut ca în

ultimele săptămâni alegerea dlui Taft să pară mai puțin sigură decât la început și că sorții de reușită a dlui Bryan să sporească.

Rezultatul alegerii dovedește însă că poporul american a păstrat încrederea lui partidului republican și că ceea ce voia mai presus de toate, e să păstreze neatinsă politica domnului Roosevelt.

Alegerea dlui Taft este deci în dreptul vorbind, izbânda dlui Roosevelt. Ratificarea politicii sale: aprobarea ce națiunea i-o dă înainte de a părăsi „Casa Albă“ și de a merge după 7 ani de servicii strălucite și de muncă intensă, să uite grijele puterii vânând elefanți și tigri prin câmpiile africane.

NOUTĂȚI.

ARAD, 6 Noembrie n. 1908.

— **De neînțeles!** Confrăii noștri dela „Lupta“ în articolul de fond dela 6 Noembrie iau la vale pe dl Iorga, criticându-l pentru moțiunea ce a prezentat (și publicat a primit) în adunarea dela Dacia. Articolul e nu se poate mai confuz. Să desprinde, totuși, dintr'ansul, nemulțumirea ce au confrății noștri față de politica națională a dlui Iorga, ca secretar al Ligei...

Confrății noștri au reproșat mai de multe ori dlui Iorga că-i place a se amesteca în afacerile noastre politice. După aceeași logică ar urma ca nici confrății dela „Lupta“ să nu se amestecă în afacerile politice din România. În tot cazul e curios să se apuce a-l critica pe dl Iorga acum, din incidentul meetingurilor ce aranjază Liga, meetinguri cari nu sunt un eon al luptelor militante dintre partidele din țară, ci tocmai dimpotrivă, au de scop să strângă într'un mănunchiu pe toți românii de bine și să facă să dispară interesele de partid când vorba e de marele interes național.

Dacă un ziar ungurec și-ar bate joc de secretarul Ligei nu ne-ar mira. Ni-se pare însă de neînțeles să scrie astfel un ziar românesc...

— **Impotriva alcoolismului.** Învățătorii români din comitatul Aradului s'au întrunit ieri într-o conferință în scopul să se deprindă cu manuirea proiectografului pentru a ține peste iarnă prelegeri prin sate împotriva alcoolismului. I-a instruit dl profesor Nicolae Mihulin. Învățătorii au primit cu însuflețire apostolatul contra acestui flagel mai cumplit decât toate care decimează poporul nostru, angajându-se să inițieze prin sate societăți de abținere și eventual de a se pune la cale o ligă a școlarilor abținere. Proiectograful Asociațiunii i-s'a dat dlui învățător Frideric, care va ține deja Duminecă în Cavin întâia prelegere populară.

Salutăm cu bucurie mișcarea aceasta laudabilă a învățătorilor noștri.

— **Pasivitatea naționalităților.** Deodată cu declarațiunile deputaților naționaliști Dr. Vaida, Dr. Vlad și ziarul „Népszava“, cari au pledat pentru pasivitatea parlamentară, pentru cazul dacă se va vota neschimbat proiectul de lege al ministrului Andrássy, dnul Milan Hodza, deputat național slovac, într'un articol din numărul recent al organului său „Slovenski Tizdenik“ a scris următoarele despre pasivitatea naționalităților:

„Părerea mea e, că în anumite cazuri, n'ar trebui să ne abținem dela astfel de mijloace, prin cari să lămurim cercurile diriguitoare despre faptul, că națiunile numai atunci își pot manifesta voința lor, dacă legea nu le pune piedici. Un astfel de mijloc ar fi boicotarea alegerilor. Dacă deci partidul naționalităților ar boicota alegerile, va să zică n'ar lua parte la acelea, ar urmă, că în parlament n'ar mai exista astfel de oameni, cari apărând drepturile naționalităților, ar împledeca munca de distrugere a șovinismului maghiar. Boicotarea alegerilor ar fi tacita demonstrație a noastră, care ar fi înțeleasă și grav simțită pretutindeni, deoarece parlamentul ar deveni proprietatea politicianilor depravați.“

— **Aleși.** Subt acest titlu am dat ieri o listă, din care a rămas însă afară un șir: că au fost aleși deputați congresuali, — ceea ce întregim acum.

— **Partidul poporal contra Curiei.** În zilele trecute Curia a condamnat pe un preot fiindcă a ținut în biserică o predică în contra căsătoriei civile.

Contra acestei condamnări ziarul oficios al partidului poporal, „Alkotmány“ scrie un articol, în care scoate în relief aceasta condamnare cu care nu se poate împăca.

„Condamnarea e de tot răită — scrie ziarul amintit — nici din punct de vedere juridic, nu are nici o bază. Aceea că preotul Koczurek a vorbit de pe amvon contra căsătoriei civile, adică a agitat poporul contra legilor statului. El a predicat numai credincioșilor, că biserica catolică, după poruncile și învățăturile bisericești, nu consideră de legătură, cununia civilă. Dar aceasta e datoria fiecărui preot să o propovăduiască, s'o mărturisească și s'o creadă, totasemenea și a fiecărui credincios. Pe baza aceasta ar putea Curia să condamne pe orice preot.“

Ce să zicem atunci noi despre Curie, când vorba e de condamnările ce se țin lanț.

— **Onomastică.** Marți, — scrie „Telegraful Român“ — și-a serbat Prea Cuv. Sa, domnul arhimandrit, vicariu episcopesc, Dr. Ilarion Pușcariu, ziua onomastică. A fost bun prilej acesta pentru inteligența română din Sibiu, de a-și arăta de nou stima, iubirea și venerațiunea față de distinsul dignitar al bisericii noastre, căruia i-au adus toți felicitări sincere de ziua onomastică și i-au dorit încă mulți ani de rodnică activitate pe terenele pe care și-a câștigat merite neperitoare și până acum.

— **Medic român în Cluj.** Domnul Dr. Toma Madincea, fost medic militar, anunță că și-a început activitatea ca medic civil în Cluj.

— **Generalul Arendt,** fost comandant al regimentului din cetatea Aradului, a sosit ieri aici. Întrebat de un ziarist dela „Aradi Közlöny“, el a spus că n'a fost pensionat, nici nu și-a lăsat încă cererea de pensionare, ci el și-a prezentat numai demisia din comanda regimentului, fiind oboșit de cei 41 ani de serviciu militar.

— **Hymen.** Ni-se anunță cununia dsoarei Maria Nandra, cu dnul Arsenie Dobrei, care se va celebra Duminecă, la 15 Noembrie în biserică gr. or. rom. din Dobra.

Felicitările noastre!

— **Paricid.** Ieri curtea cu jurați din Arad a achitat pe Nicolae Dănilă din Ghioroc, care certându-se cu tatăl său pentru câțiva fileri, l'a lovit cu săcurea în cap, în cât l'a omorât pe loc. Curtea cu jurați a calificat faptul ca fiind în legitimă apărare și astfel a achitat pe fiul ucigaș.

— **Di Dr. Leonida Domide,** medic universal și dantist, aduce la cunoștința p. st. public românească, că s'a stabilit în orașul Dej (Dés). Locuința: de asupra farmaciei Clemens.

— **Denunțări mizerabile în Maramurăș.** Organul catolic „Magyar Állam“ publică în numărul său dela 30 Oct. niște denunțări mizerabile la adresa preoților Emil Bran, George Staniciu cari se îmbogățesc cu bani dela Ligă și la adresa părintelui Constantin Lucașiu care și-a valahizat întreaga comună. Laudă apoi pe vicarul Tit Budu, într'un mod foarte compromițător pentru dânsul, spunând că abea poate duce lupta contra preoților și învățătorilor daco-români, cari s'au împuțernicit și în Maramurăș. Atrage în sfârșit atenția ministrului de culte împotriva preoților cu sentimente românești, spunând că să nu dea ajutor de stat numai celor cari dau dovezi de sentimente ungurești.

Articolul este plin de acuzații mizerabile că preoțimea este salarizată de Ligă și alte minciuni de felul acesta. Laudă apoi firește pe mizerabili, cari în Maramurăș sunt mulți, vlnzători de lege, și de neam.

— **Necrolog.** Primim cu deosebit regret următorul anunț funebrel:

Subscrișii cu inima frântă de durere, anunțăm tuturor neamurilor, prietenilor și cunoșcuiților că dulcea noastră mamă, soacră, soră și bunică vâd. Stefan Ispravnic născută Rozalia Radnean a adormit în Domnul în 22 Octomvrie (4 Nov.) la orele 9 și jum. seara în etate de 62 ani. Actul funebrel pentru iubita noastră defunctă se va în-deplini în sfânta biserică gr.-or. română din Curtici.

deputându-se apoi spre odihnă în cimiterul local în 24 Octomvrie (6 Noemvrie) 1908 n. m. la 9 ore și jum. Curtici, 23 Octomvrie 1908. Fie-l țărina ușoară și memoria binecuvântată. În veci amintirea ei! — Silvia Ispravnic, Văd. Clupuligă, Dr. Sever Ispravnic, adv., Liviu Ispravnic, George Ispravnic, Octavian Ispravnic, comercianți, ca fiică și ca fil. Iuliana Radnean, Văd. Haiduc, Emilia Radnean, măritată Paștean, ca surori. Văd. George Radnean, n. Tamaș, ca cumnată. Adriana Codrean, Victoria Stefanescu, Cristina Sabău, Aurelia Pantoș măritată Ispravnic, ca nurori. Letiția, Sever, Lucia, Sever și Mircea Ispravnic, ca nepoți și nepoate.

Inmormântarea, precum ni-se telefonează din Curtici, s'a făcut, azi în mijlocul unor regrete generale.

Prohodul l-a săvârșit părintele protopop Procopiu Givulescu azistat de 5 preoți. În biserică părintele protopop a rostit o pătrunzătoare cuvântare storcând lacrimi.

Trimitem și noi întristatei familii condoleanțele noastre.

— Subscrișii cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștință tuturor consăngenilor, amicilor și cunoștințelor că mult iubitul nostru tată, soț și moș *Vasilie Manu* proprietar în etate de 68 ani, după un morb greu și îndelungat, împărțit fiind cu Sf. sacrameinte ale muribunzilor și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Marți în 2 Noemvrie 1908 la orele 12 din zi.

Rămășițele pământești ale neuitatului defunct se vor așeza spre odihnă veșnică Joi în 5 Noemvrie st. n. la orele 1 p. m. în cimiterul familiar din loc.

Fie-i țărina ușoară și memoria eternă! *Sân-mărtinul de câmpie*, la 3 Noemvrie 1908. Octavian și Aureliu ca fi, Lucreția și Marița ca fice, Augustin Precup și János Árpád ca gineri și Sofia Manu n. Coy. și Elena Manu n. Harșia ca nurori, Alexandru P. Precup, Ana V. Precup, Emil P. Mann, Hortensia A. Manu, Steluța János ca nepoți și nepoate.

— **Rectificare.** Dând știre despre condamnarea la Curie a preotului Ioan Popovici, pe care tribunalul din Arad și Tabla din Oradea îl achitase de învinuirea de agitare, am scris că d-ra e preot în Bărzava. Rectificăm greșala: d-sa este preot harnic în Bărsa.

— **Dintr'un schimb de cuvinte.** Se anunță din Lipeva: Vasile Biaros, sergent de jandarmi și Ștefan Danciu caporal de jandarmi, având împreună un aprins schimb de cuvinte s-au încăierat la bătaie. Biarca înghințând un ciomag l-a izbit pe Danciu cu atâta putere în cap, încât acesta căzu la pământ scaldat în sânge. Transportat la spital muri în curând. Medicii au constatat o leziune la creier, provenită din lovitură năpraznică. În urma lui Danciu rămâne o văduvă cu șapte orfani.

— **Sinucidere.** Fiul domnului profesor universitar din Cluj, Dr. Grigorie Moldovan, cu numele Ștefan, doctor în drepturi, s'a sinucis în sanatoriul de pe insula Margareta din Budapesta, unde mersese pentru a scăpa de o teribilă boală de nervi de care suferea. Sinuciderea a comis-o cu ajutorul briceagului, cu care și-a tăiat gâtul. A căzut la moment mort la pământ, scaldat într'un lac de sânge.

Privitor la înmormântarea lui Dr. Ștefan Moldovan ni-se scrie din Cluj:

Ziarele maghiare din Cluj descriu înmormântarea acestui avocat de origine român întâmplată în Cluj, cu multă durere. Din ele aflăm, că repausatul a fost petrecut la cele vecinice de întreagă societatea maghiară: aristocrație și burghezime cu mare jale. Dumnezeu să-l ierte! E băttător la ochi, că prohodul i-l-a făcut preotul romano-catolic, pe când dânsul după legile țării a fost român, de legea gr.-cat. Și e o enigmă, cum a devenit rom.-cat., pe când așa ceva nu permite pactul ce există între ierarhia bisericească rom.-cat. și gr.-cat. — Biserica română gr.-cat. nu l-a reclamat nici mort. Și bine a făcut — pe cel ce se lapădă, lase-l oricine în pace. Părinții români însă ar trebui să învețe, că dacă nu-și cresc fiul lor în limba și legea lor strămoșească, să nu se îndese a da povațe acelor români, cari sufer

cu abnegațiune creștină goane și asupriri pentru limba și legea de cari nu vreau să se despartă. În cazul de față sfaturile redactorului Moldovan Gergucz, ce le dă în organul său »Ungaria« care este părintele întristat al repausatului Ștefan — devin o anomalie, sau dsa și alții ca dui, astmod potesc să-și crească toți românii de sub coroana St. Ștefan copiii lor? E dureroasă și tare bănuitoare aceasta tendință. Și oarecum și rușinoasă.

Din partea noastră ca români și creștini îi recomandăm dlui redactor dela »Ungaria« următorul epitafor pentru fiul său:

Ai murit și tu Ștefane,
Ce tot Pișta te-a chiebat,
Și »Deșteaptă-te Române«.
Nici-o dată n'ai cântat.

Dacă tot român »n lume,
Tot ca tine ar cânta,
»Ungaria« ar apune,
»Subvențiunea« s'ar sistă;

Dormi în pace în »Kolozsvár«
Despre »Cluj« tu n'ai știut,
Și al neamului amar,
Prin minte nu ți-a trecut.

Neamul tău cel de român,
Ca creștin adevărat,
Ți-a purtat durerea 'n sân,
Dar de mult te-a iertat!

— **Rigó Jancsi și principesa Chimay în temniță.** Sunt acuzați că au luat parte la o crimă. Prin Londra din America sosește o știre senzațională. L-au deținut pe renumitul lăutar ungur, pe Rigó Jancsi și pe soția acestuia, Principesa Chimay. Sunt acuzați că ar fi luat parte la asasinarea frumoasei soții a unui avocat din New-York, pe care a omorât-o soțul ei cu câteva săptămâni înainte. Asasinarea care atunci a făcut mare senzație în America a fost săvârșită sub împrejurări atât de misterioase, încât numai după cercetări îndelungate a căzut în bănuială soțul frumoasei femei. Cercetând și mai departe autoritățile americane, au dat de urmă că acest asasin a avut și complici: pe Rigó Jancsi și soția lui principiară, cari în mod nedescoperit încă, au ajutat soțul la asasinarea frumoasei lui femei.

— **Un muscal prin Pesta.** Ziarele maghiare din Budapesta fac mare agomot în jurul petrecerii prin Budapesta a unui adjutant, Sergius, dela curtea țarinei, care a cheuit și făcut mare scandal azi noapte prin orfeele din capitală; mai ales n'a voit să plătească... Probabil însă că vor fi și vrut să-l »pumpeze« și el a făcut gură scandalizat de apucăturile celor de pela orfeele din Budapesta.

x **În parfumerie** domină sezonul actual parfumurile dulci. Cele mai distinse sunt: Sirene și divinia Rielhauser, Ausonia, Rulidia, Ceur d'Amour, Rogger, Gallet, Buvardia și Ideal Houligout, Florancy Azurea Pirez. Dintre parfumurile mai vechi e parfumul de violette care cucerește mereu. Are mare depozit *Dubiniewicz Oszkár* drogherie și parfumerie Cluj. Deák Ferencz uteza, pe care îl recomandăm în atențiunea on. public.

Teatru românesc în Brașov.

(«Societatea pentru fond de teatru român».)

Reprezentățiune dată de »comitetul filial brașovean« sub conducerea dlui Aurel Paul Bănuțiu, directorul artistic al societății, Sâmbătă în 7 Nov. n. 1908 în sala Redutei orașenești, la orele 8 seara precis.

Program:

I. »Băi de mare«, comedie într'un act de A. din Dorna.

Distribuția:

Nastasache Pripicescu Dl Vasile Neguț
Sevasta, soția lui D-na Maria Popescu
Aneta, fiica lor D-ra Virginia Branisco
Cameriera D-ra Lucia Bogdan
Vântureanu, tînăr moșier Dl Aurel P. Bănuțiu.

II. »Un leu și un zlot«, comedie într'un act de R. Rosetti-Max.

Distribuția:

Evdochie Trifan Dl Aurel P. Bănuțiu
Tasache Sărăciță Dl Cand. Mușlea jun.

Mihu Anesti Dl Dr. Ilie C. Barbu
Tertipof Dl Dr. Alex. Bogdan
D-na Tarșita Trifan D-na Maria Popescu
Natalița, fiică sa D-ra Mărioara G. Din
Lina, servitoare D-ra Lucia Bogdan

Mai mulți invitați.

III. Dans.

Prețul de intrare:

Balcon cor. 2-40, Fotel cor. 2, Parchet I 1-40, Parchet II 1 cor., Parchet III 60 bani, lăria 60 bani, Loc de stat 40 bani.

Bilete se află de vânzare la librăria Murăra

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 6 Noemvrie 1908

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grân pe Oct. 1908 (100 klg.)	24.84 - 24.86
Șăcară pe Oct.	20.48 - 20.50
Cucuruz pe Malu	14.94 - 14.96
Ovăș pe Oct.	17.02 - 17.04

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou

De Tisa	24 K.	25 K.
Din comitatul Aibel	23	80-25
De Pesta	23	85-25
Bănățenesc	23	90-25
De Bacica	23	90-25
Șăcară	19	75-19
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16	05-16
» de cvalitatea II.	15	70-15
Ovăș de I.	16	85-17
» de II.	16	35-16
Cucuruz vechiu	17	80-18

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: *Revista Teologică* nr. 9-10, Sib. cu următorul cuprins: »Din trecutul bisericii mănăstiri« de Gruia. »Câteva date despre fam. mitropolitului Sava Brancovici« de S. Dragon. »Modernismul și enciclica Pascendi« de Arch. Iuliu Scriban. »Practica religioasă« de Ioan S. vici. »Testamentul episcopului Popa« de N. alesul episcop dela Caransebeș. »Predică de furt« de Gavril Hango. »Mișcarea literară«. Inf. mațiuni. Tipical cultului religios.

Poșta Redacției.

P. Binchici, inv. Ilteu. V'am mai răspuns s'a răstăcit printre aite manuscrise, când cu n. tare în redacție. Va trebui să ne luăm vreme le căută. Poate ai copie!

Redactor responsabil Constantin Sava.
Editor proprietar George Nichia.

Țusea măgărească

se vindecă repede prin întrebuițarea Emulsiunii SCOTT. Medicii, moașele și părinții o adevărată aceasta cu mii și mii de scrisori.

Emulsiunea Scott

folosește, fiindcă substanțele din ea e compusă sunt de prima calitate și procedura originală a lui SCOTT face să fie celebră, fiind și ca puterea nutritivă de prima clasă. Deja după prima doză se observă ameliorarea starea generală.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodei SCOTT — care este pescărească.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa

măstru de monumente și pietre de altar

Fabricație proprie din marmură, granit, șeyll, labrador etc., din pietre de marmură magarica se află în Kolozsvár, Ferencz József ut. 28. Căminul și magazinul central: Kolozsvár, Dózsa-sq. nr. 21. Telefon 667. Filiale: Magyarad, Magyarbör, Pápa și Bányász

Prețul cărnurilor

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că înec-
tă cu ziua de azi, am scăzut prețul al cărnurilor:

Carne de vită îngrășată:

1 kg. carne de vită îngrășată partea dinainte 48 cr. 1 kg.
carne de vită îngrășată pentru supă 60 cr. 1 kg. carne
de gâșcă 58—60 cr. 1 kg. carne de friptură, roșbraten
peste de sus, pește albă 68 cr.

Carne de vițel bătrân:

1 kg. carne de vițel bătrân, partea dinainte 48—52 cr.
1 kg. carne de vițel bătrân partea dinapoi 64—68 cr.

Carne de vițel tânăr:

1 kg. carne de vițel tânăr partea dinainte 68 cr. 1 kg.
carne de vițel tânăr partea dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. carne de porc 72 cr. 1 kg. cotlete de porc 80 cr.
1 kg. untură curată toptă 68 cr. 1 kg. slănină 70 cr.

Relictând părtinire noratului public sunt
cu neosebită stimă:

George Farkas

Arad, strada Forray, (în casa lui Kristyory).
Lângă magazinul de bere a lui Deutsch.

In Sibiu (Nagyszeben).**Vanele de baie Stuchlichs**

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incăleşte în $\frac{3}{4}$ de oră
150 de litri de apă, pen-
tru care consumă ca com-
bustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de încălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efectuează imediat și se trimit
cu rambursă.**Gustav Stuchlich**

Hauptgasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.**SITUAȚIUNEA SUMARA**

1907.

20 Octomvrie.

142179300

386056

91339666

14869200

19915206

11999924

15806084

3253121

5923881

640124

657342

106339524

23063157

27559067

463931652

12000000

23086843

3504226

315497280

2077070

1426709

—

106339524

463931652

ACTIV

101174300	Reserva metalică Aur.	90093748
41005000	Trate Aur	37300000
	Argint și diverse monete	
	Portofoliu Român și Străin	
(*)	Impr. contra ef. publice	16672600
	" " " " în cont curent	17008881
	Fonduri publice	
	Efectele fondului de rezervă	
	" " amortizarea imob. și material	
	Imobili	
	Mobilier și Mașini de Imprimerie	
	Cheltuieli de Administrație	
	Depozite libere	
	" " & provizoriu	
	Compturi curinți	
	Compturi de valori	

PASIV

	Capital	
	Fond de rezervă	
	Fondul amortizării imobilelor și material	
	Bilete de Bancă în circulație	
	Profituri și pierderi	
	Dobânzi și beneficii diverse	
	Compturi curinți	
	" " " " & provizoriu	
	Depozite de retras	

Seomptul 50/100. *) Dobânda 5 1/2%

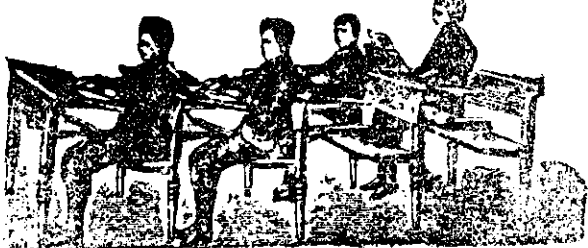
1908.

11 Octomvrie. 18 Octomvrie.

127681664	127393748
380861	399314
73907313	76725642
33673133	33681481
11999924	11999924
15465553	15465553
3201621	3201621
5961058	5961351
701110	701144
544725	642451
102038584	103037984
—	—
25199132	21999836
28045525	28432890
428800203	429041939
12000000	12000000
24963687	24963687
3772904	3772904
282677990	282424840
2190642	2190642
1156396	1251882
—	—
—	—
102038584	103037984
428800203	429041939

Bănci**de școală**

de diferite sisteme,
mai ales se reco-
mandă cele solide
și ieftine, bănci de
școală cu două lo-
curi de șezut

Patent Pfarer I. Konnerth acestea au un pult tare, distanță mini-
mală, călimar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors banca,
prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comanda în șapte mă-
rimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelierul
de măsur al lui

Nagyszeben, Elisabetgasse 53.

Wilhelm Connerth.**TRISKA J.**Primul depozit de pian
din tot Ardealul.

Kolozsvár (Cluj)
Sétatér utca Nrul 10
Recomandă pianurile și
pianele sale provenite din
fabricile celebre din țară și din
străinătate precum și
atelierul său de reparat
instalat din nou, în care pianu-
rile vechi și stricate să re-
pară repede, prompt și estin cu
mijloace moderne.
Pianuri cu chirii ieftine.

Prima fabrică pentru slefuitul sticlei, pentru
lucrări artistice de sticlărie și fabrică de
oglinzi din sudul Ungariei

Arad V, Pécskai-ut 17. Telefon 525.

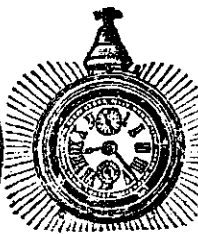
va pune în funcțiune uzinele sale în ziua de 21 Oct. 1908.

Efectuește repede și ieftin comenzile următoare:

Oglinzi slefuite sau simple, lucrări de sticlărie
artistică încadrate în aramă pentru instalații de
vitrine, geamuri călite, oglinzi de Veneția. Lustruiri
— de oglinzi vechi cu prețuri moderate. —

Cum să vă dovedesc

că clasornicele date mie vor fi reparate
punctual! Cel mai simplu mod de a tri-
mite clasornicele stricate pe postă. —

Neu Vilmosclasornicar și
gluvaergiu

Seghedin

London-u. 24.

Unde se repară cla-
sornicele în mod

special, rompt cu garanție de 3 ani și prețuri favorabile.
Ține în depozit clasornice de buzunar, pendule și clasornice cu a-
larmă, precum și bijuterii și obiecte de argint de China, cu prețurile cele
mai favorabile. — Cumpără franturi de aur și de argint cu prețurile cele
mai mari sau le schimbă cu obiecte noi.

Comandele din provincie se săvârșesc punctual și se împachetează
cu mare îngrijire,

Cea mai bună fabricație și cel mai ieftin izvor
de a-și procura cineva instrumente mu-
zicale de tambură :: ::

Andrija Car

Ruzicna ul 1. **ZAGREB** Vlaska ul 22.

Iși recomandă tamburele fabricație excelentă dela cele
mai simple până la cele mai complicate cu preț moderat.
Preț curent trimis gratuit și porto franco.

Dubinievicz Oszkár

— comerciant de articole medicale chimice și parfumuri. —
Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Recomandă în prețurile cele mai ieftine:
Esențe de rom și licheuri cu prescripții de pregătire.

Văpseli mirositoare

Parfumuri, pudre, săpunuri din țară și str.
Gazete pentru instrumente de manicurare și parfumuri.

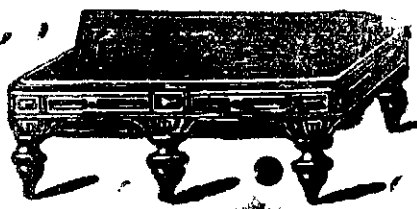
Petrol-China cel mai bun mijloc contra
mătreței a căderii părului
și în contra cărunțirii.

Joan P. Popidan,

măsar de edificii, mobile și billiarde în Sibliu.

Se recomandă în atențiunea onor. public din loc și
din provincie. Face tot felul de edificii și mobile de școlă,
prăvăli și biurouri, montează cafenele și restaurante.

Mai ales atrag atenția on.pr oprietari de cafenele și
și restaurante asupra ate-
lierului meu de biliarde,
unde le săvârșesc pe
lângă prețurile cele mai
moderate și garanție.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

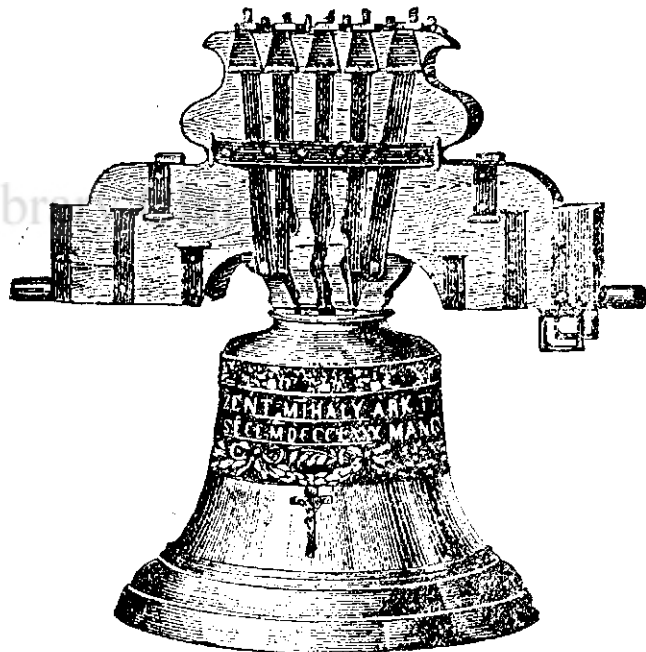
Lucru de mână garantat

Ghete de șevro pentru domni . . K 11'—
, , box , , K 11'—
, , șevro pt dame cu bumbi K 10'50
, , , , cu șirete K 9'50
Jumătăți de șevro pentru dame . K 8'—
Ghete tari de muncitori dela . . K 4'80
Ghete de copii dela . . . . K 3'—

Material de I-a clasă.

MICHAIL MANCHEN

vărsătoriu de campane (clopote)
de construcția cea mai nouă cu sul sucitor
în Sighișoara (Schässburg-Segesvár)
:: PIATA DE SUS NR. 168. ::

Firma aceasta există dela anul 1822 și s-a bucură de un renume bun; s-a
recomandă deci tuturor comunelor bisericășii pentru

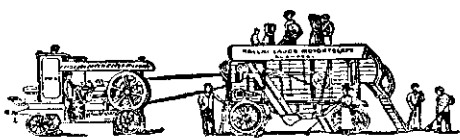
a lifesta și repara clopote

de toată mărimea cu coroane de stejar ori fer legat; face și scaune de
clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu prețurile cele
mai convenabile. Comandele s-a efectuează și în depărtare. Clopote mai m
sunt totdeauna gata. — — — Solvirea prețului s-a primește ei în rație.

Premiat cu primele 16 premii în anii 1902, 1903 și 1904

Kállai Lajos

fabricant de motoare.
BUDAPEST, VI. Gyár uteza 28.

Motoarele lui de benzină și
treerătoarele cu locomobil de benzină
au fost distinse la toate expozițiile cu medalie de aur.

Fiecare în interesul propriu, dacă cere preț-curent și explicații despre aceste treerătoare
cu motor de benzină recunoscute în toată țara de cele mai bune, precum și despre alte mașini agricole.

Fabrica de motoare a lui Kállai Lajos, în anul acesta a fost
din nou decorată cu medalie de aur de stat.

Șuncă și salamă, carne
afumată, cârnaței, slănină
papricată și afumată
precum și alte

specialități de afumături

trimite cu prețuri moderate și prompt

THEIL JÓZSEF

fabrică de afumături
Mediaș (Medgyes).